

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om en mere konstruktiv rolle til civilsamfundet i gennemførelsen af miljølovgivning**(Sonderende udtalelse)**

(2020/C 47/07)

Ordfører: **Arnaud SCHWARTZ**Medordfører: **István KOMORÓCZKI**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 18.12.2019
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde Sonderende udtalelse
Præsidiets afgørelse	11.12.2018
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	1.10.2019
Vedtaget på plenarforsamlingen	30.10.2019
Plenarforsamling nr.	547
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	152/3/1

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. I sin anmodning om denne udtalelse fastslog Kommissionen, at i et organiseret civilsamfund – »er arbejdsgivere, arbejdstagere og andre repræsentanter af central betydning for gennemførelsen«. EØSU er enig i dette og understreger ligesom i tidligere udtalelser ⁽¹⁾ ⁽²⁾, at hvis miljølovgivningen ikke gennemføres korrekt, skyldes det manglende politisk vilje på alle institutionelle niveauer. Der er ikke tale om, at civilsamfundet ikke udfylder sin rolle i tilstrækkelig grad eller på en konstruktiv måde.

1.2. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at udvikle en bedre ramme for overholdelse af regler på EU-niveau. Dette bør ske gennem en mere gennemsigtig og målrettet håndtering af klager og overtrædelser, men også ved at tilføre yderligere menneskelige og økonomiske ressourcer (f.eks. under den flerårige finansielle ramme — FFR). Formålet er at forklare, hvad EU's miljølovgivning er, at kontrollere, om den gennemføres korrekt, at evaluere den og bistå domstolene med at udøve deres rolle, når det er nødvendigt.

1.3. EØSU støtter processen om revision af gennemførelsen af miljøreglerne (EIR), som er nøglen til at tilvejebringe en bred vifte af miljøoplysninger om emner såsom bæredygtighed, klimaændringer og livskvalitet i Europa. EØSU venter imidlertid på, at Kommissionen og medlemsstaterne opfylder deres forpligtelser ved at indarbejde civilsamfundsorganisationernes synspunkter i EIR'en og landrapporterne.

1.4. EØSU anmoder også Kommissionen om at integrere civilsamfundsorganisationerne mere systematisk i den fremtidige kvalitetskontrol af EU's miljølovgivning samt i fremtidige EIR-processer på både nationalt plan og EU-plan. Denne integration bør finde sted på et meget tidligt tidspunkt i forbindelse med fastlæggelsen af evalueringskriterierne i samarbejde med EØSU eller tilsvarende udvalg afhængigt af, om dette sker på europæisk, nationalt eller lokalt plan.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse om EU-tiltag, der skal forbedre overholdelsen af miljøbestemmelser og forvaltningen af miljøet (EUT C 283 af 10.8.2018, s. 83).

⁽²⁾ EØSU's udtalelse om gennemførelse af EU's miljølovgivning vedrørende luftkvalitet, vand og affald (EUT C 110 af 22.3.2019, s. 33).

1.5. EØSU anmoder Kommissionen om at sikre, at medlemsstaterne udvikler, indfører og anvender harmoniserede, miljøvenlige og bæredygtige skattesystemer, der er baseret på »forurenere betaler«-princippet. På denne måde vil ressourcerne systematisk blive omfordelt til dem, der handler for at forhindre forurening af jord, vand og luft. Dette princip bør også gælde for kommuner og andre lokale eller regionale myndigheder.

1.6. Miljøorganisationer og SMV'er bør i højere grad inddrages i formidlingen af information til arbejdstagerne og udformningen af miljøuddannelse for at sikre, at offentligheden får en grundlæggende forståelse for disse spørgsmål. Dette samarbejde bør støttes og finansieres af medlemsstaterne. Obligatorisk undervisning i klima- og miljøspørgsmål (for 6-18-årige) bør være en del af læseplanerne i alle lande, og det bør gøres obligatorisk at inddrage civilsamfundsorganisationer, der er aktive på miljøområdet, i det teoretiske eller praktiske arbejde fra 2020 og frem.

1.7. På det politiske plan opfordrer EØSU medlemsstaterne til som minimum at oprette et ministerium for miljøbeskyttelse, hvilket vil give mulighed for større fokus på samt bedre koordinering og håndhævelse af miljølovgivningen.

1.8. For at reducere vores økologiske fodaftryk og styrke en bæredygtig udvikling opfordrer EØSU indtrængende medlemsstaterne til fuldt ud at gennemføre strategier for grønne offentlige indkøb på en måde, der regelmæssigt og direkte overvåges af Kommissionen. Denne bør gå videre og stille krav om, at civilsamfundsorganisationerne høres i forbindelse med forberedelsen af grønne offentlige indkøb og gennemgangen af de indkomne bud. Kommissionen bør også gøre opmærksom på muligheden for at anvende EU-midler til at styrke de positive virkninger af grønne offentlige indkøb.

1.9. EU skal bidrage til at udforme lokale udviklingsmodeller og fremme en udbredt miljøbeskyttelse i de enkelte lande. Derfor er der behov for, at EU er mere synligt til stede på lokalt plan for at sikre, at EU-midlerne anvendes korrekt, og at relevante offentlige og private interessenter inddrages i den korrekte gennemførelse af miljølovgivning og -styring. Dette kan også bidrage til at sikre, at borgere og organisationer i de fjerntliggende regioner i EU modtager støtte og behandles som en central del af EU. Kommissionen bør ligeledes sikre, at der ansættes tilstrækkeligt med veluddannet personale for at lette adgangen til information og til retsvæsenet, navnlig inden for tilsynsområdet med henblik på overvågning af den korrekte gennemførelse.

1.10. EØSU påpeger, at Kommissionen skal sikre og fastholde vores vigtigste miljømæssige og sociale standarder i forbindelse med fremme og beskyttelse af EU's økonomi under globale handelsforhandlinger. Dette er ikke kun et middel til at styrke den europæiske konkurrenceevne, forbedre EU's image og give befolkningen og territorierne en fremtid; det giver også mulighed for at vise andre dele af verden en mere demokratisk og bæredygtig forvaltningsmetode baseret på en stærkere inddragelse af civilsamfundsorganisationerne.

1.11. EØSU foreslår, at der oprettes et trepartsorgan (Kommissionen, medlemsstaterne og civilsamfundsorganisationerne) til bilæggelse af tvister og/eller til drøftelse af problemer, der rejses af civilsamfundsorganisationer, inden eventuelle miljøskaeder opstår, eller man går rettens vej. Desuden bør et uafhængigt videnskabeligt rådgivende organ i EU kunne rette henstillinger til Kommissionen, når en civilsamfundsorganisation melder om et problem. Kommissionen bør også fremlægge begrundede afgørelser.

1.12. Medlemsstaterne og Kommissionen bør øge den politiske, finansielle og faglige støtte til SMV'er og civilsamfundsorganisationer, så de i højere grad kan fokusere på at beskytte miljøet efter 2020.

2. **Generelle bemærkninger**

2.1. **Civilsamfundets rolle i styring, gennemførelse og evaluering af miljølovgivningen**

Baggrund

2.1.1. Frans Timmermans, Kommissionens første næstformand, skrev til formanden for EØSU i december 2018 og anmodede om denne sonderende udtalelse, idet han slog fast, at »civilsamfundet — arbejdsgivere, arbejdstagere og andre repræsentanter er af central betydning for gennemførelsen.« Som det organiserede civilsamfunds stemme afspejler EØSU synspunkterne hos samfundets græsrodder i EU på områder, der vedrører de temaer, der nævnes i ovenstående brev.

2.1.2. Inden for de seneste år har EØSU vedtaget adskillige udtalelser om dette emne, som Kommissionen bør tage hensyn til ⁽³⁾ ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ EØSU's udtalelse om EU-tiltag, der skal forbedre overholdelsen af miljøbestemmelser og forvaltningen af miljøet (EUT C 283 af 10.8.2018, s. 83).

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelse om gennemførelse af EU's miljølovgivning vedrørende luftkvalitet, vand og affald (EUT C 110 af 22.3.2019, s. 33).

2.1.3. I lyset af den stigende bekymring for miljøet blandt borgerne ⁽⁵⁾ på globalt plan minder EØSU Kommissionen om, at et af de største problemer vedrørende bedre gennemførelse af miljølovgivningen har været den manglende politiske vilje på lokalt, nationalt og EU-plan. Dette har resulteret i en mangel på de menneskelige og økonomiske ressourcer (f.eks. under den flerårige finansielle ramme), som er nødvendige for at formidle formålet med miljølovgivningen, sikre, at den gennemføres korrekt, og bistå domstolene med at udføre deres arbejde, når dette er nødvendigt ⁽⁶⁾, samt evaluere den. Med andre ord skyldes den utilstrækkelige gennemførelse af miljølovgivningen ikke civilsamfundets manglende evne til at udfylde sin rolle tilstrækkeligt og konstruktivt. EØSU mener, at fejlen primært ligger hos de lovgivende instanser, som ganske enkelt ikke har prioriteret dette højt nok.

2.1.4. Sidst, men ikke mindst mener EØSU, at det er vigtigt at tildele det organiserede civilsamfund en stærkere rolle i styringen, gennemførelsen og evalueringen af EU's miljøbestemmelser for at nå FN's mål for bæredygtig udvikling (SDG'er) startende med SDG 1 og konkretisere de globale klimaaftaler. EØSU henleder derfor de kompetente myndigheders opmærksomhed på en række generelle, sektorspecifikke og aktuelle forbedringer, der nævnes i denne udtalelse.

Adgang til oplysninger

2.1.5. EØSU støtter i høj grad revisionen af gennemførelsen af miljøreglerne, som er afgørende for at tilvejebringe en lang række miljøoplysninger om bæredygtighed, klimaforandringer og livskvalitet i Europa. EØSU venter på, at Kommissionen og medlemsstaterne opfylder deres forpligtelser ved at indarbejde civilsamfundsorganisationernes synspunkter i EIR og landerapporterne.

2.1.6. EØSU anmoder Kommissionen om at forlange, at medlemsstaterne vedtager en mekanisme, der giver adgang til miljøoplysninger inden for en frist på en måned (Aarhuskonventionen ⁽⁷⁾). Det er ikke længere acceptabelt, at offentligheden tvinges til at vente — nogle gange i mere end et år — før disse oplysninger bliver tilgængelige.

2.1.7. EØSU opfordrer ligeledes Kommissionen til at blive bedre til mere regelmæssigt og mere effektivt at formidle og fremme visionen i EU-direktiverne via de sociale medier. Dette kan støttes af civilsamfundsorganisationerne. Løbende uddannelse og undervisning i miljøspørgsmål er af afgørende betydning.

Deltagelse

2.1.8. EØSU beder Kommissionen om at integrere civilsamfundsorganisationerne mere systematisk i den fremtidige kvalitetskontrol af EU's miljølovgivning samt i fremtidige EIR-processer på såvel nationalt plan som på EU-plan. Denne inddragelse bør ske på et meget tidligt tidspunkt, når evalueringskriterierne fastlægges, i samarbejde med EØSU og tilsvarende udvalg på nationalt og lokalt plan.

2.1.9. Som anført i de tidligere udtalelser ⁽⁸⁾ ⁽⁹⁾ gentager EØSU, at en effektiv gennemførelse af miljøbeskyttelsesforanstaltninger til dels afhænger af, at civilsamfundet (arbejdsgivere, arbejdstagere og andre interessenter) får en mere aktiv rolle. Derfor gentager EØSU sin opfordring om en øget og mere struktureret inddragelse af civilsamfundsorganisationer, hvilket vil kunne styrke EIR'erne. Civilsamfundsorganisationer, der arbejder med miljøspørgsmål på nationalt plan, og den akademiske verden bør eksempelvis have mulighed for at bidrage med deres ekspertise og viden til landerapporterne samt til de strukturerede langedialoger og opfølgningen heraf.

2.1.10. Det samme gælder for EU's handelsforhandlinger: Kommissionen skal sikre og fastholde vores vigtigste miljømæssige og sociale standarder i forbindelse med fremme og beskyttelse af EU's økonomi under globale handelsforhandlinger. Dette er ikke kun et middel til at styrke den europæiske konkurrenceevne, forbedre EU's image og give befolkningen og territorierne en fremtid; det giver også mulighed for at vise andre dele af verden en mere demokratisk og bæredygtig forvaltningsmetode baseret på en stærkere inddragelse af civilsamfundsorganisationerne.

2.1.11. Civilsamfundsorganisationer bliver ofte bedt om at repræsentere og fremføre samfundets bekymringer vedrørende omkostninger og ulemper ved gennemførelsen. Derfor foreslår EØSU, at civilsamfundsorganisationerne bør spille en rolle på et tidligere tidspunkt i processen, når de bliver bedt om at afholde høringer og blive relevante aktører i tvistbilæggelsen. EØSU mener, at tvistbilæggelse bør foregå tidligere i processen.

⁽⁵⁾ <https://glocalities.com/latest/reports/environmental-concern>.

⁽⁶⁾ EØSU's udtalelse om gennemførelse af EU's miljølovgivning vedrørende luftkvalitet, vand og affald (EUT C 110 af 22.3.2019, s. 33), konklusion nr. 1.5.

⁽⁷⁾ <https://ec.europa.eu/environment/aarhus/>.

⁽⁸⁾ EØSU's udtalelse om gennemførelsen af miljøreglerne (EUT C 345 af 13.10.2017, s. 114).

⁽⁹⁾ EØSU's udtalelse om gennemførelse af EU's miljølovgivning vedrørende luftkvalitet, vand og affald (EUT C 110 af 22.3.2019, s. 33).

2.1.12. EØSU foreslår, at der oprettes et trepartsorgan (Kommissionen, medlemsstaterne og civilsamfundsorganisationerne) til bilæggelse af tvister og/eller til drøftelse af problemer, der rejses af civilsamfundsorganisationer, inden eventuelle miljøskader opstår, eller man går rettens vej. Desuden bør et uafhængigt videnskabeligt organ på EU-niveau kunne fremsætte anbefalinger til Kommissionen, når en civilsamfundsorganisation indberetter et problem. Kommissionen bør også fremlægge begrundede afgørelser.

Adgang til domstolsprøvelse

2.1.13. Under henvisning til en tidligere udtalelse ⁽¹⁰⁾ opfordrer EØSU endnu en gang Kommissionen til at forsøge at forbedre civilsamfundets adgang til domstolene (f.eks. med civilsamfundsorganisationernes ret til at stille op ved EU-Domstolen og ved at have specialiserede dommere og anklagere på europæisk, nationalt og lokalt plan).

2.1.14. Med henblik på at forbedre adgangen til domstolsprøvelse mener EØSU også, at enkeltpersoner bør have direkte adgang til Den Europæiske Unions Domstol, således som det er tilfældet ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, når der er tale om gennemførelse af EU-lovgivning i national lovgivning, og når de nationale retsmidler er udtømt.

2.1.15. Da der ofte er tale om ekstremt store forsinkelser i retssystemet, opfordrer EØSU Kommissionen til at overveje at indføre et miljøpåbud for andre spørgsmål end nødsituationer, som medlemsstaterne skal overholde, hvorved arbejdet indstilles, indtil Retten i første instans har truffet afgørelse i tilfælde af, at miljøet udsættes for fare.

2.1.16. EØSU anmoder også Kommissionen om at oprette en hensigtsmæssig mekanisme, der skal sikre, at bøder, for at forårsage skader på miljøet, investeres i foranstaltninger, der har til formål at støtte miljøbeskyttelsen.

2.2. Civilsamfundets forslag vedrørende SMV'ers, arbejdsgiveres, fagforeningers og miljøorganisationers rolle i gennemførelsen af miljølovgivningen

SMV'ers rolle i gennemførelsen af miljølovgivningen

2.2.1. Som EØSU påpeger i en tidligere udtalelse ⁽¹¹⁾, er man i lighed med Kommissionen forsigtig med at erkende, at manglende respekt for de mekanismer, der skal sikre gennemførelsen af miljølovgivningen og forvaltningen af miljøet, er en beklagelig faktor, der fører til illoyal konkurrence og forårsager økonomisk skade.

2.2.2. SMV'er og navnlig mikrovirksomheder udgør 99,8 % af virksomhederne i Europa: de defineres enten ud fra antal ansatte eller ud fra deres regnskab ⁽¹²⁾. SMV'erne yder et betydeligt bidrag til værdiskabelse og beskæftigelse og har ligeledes en betydelig indvirkning på miljøet. Selv om SMV'erne generelt råder over begrænsede menneskelige og økonomiske ressourcer, har alle en interesse i at mobilisere dem og tilskynde dem til at fokusere mere på reglerne for miljøbeskyttelse. SMV'ernes evner og engagement i innovation, fornyelse, jobskabelse og opretholdelse af sociale fremskridt er meget vigtige for at nå FN's mål for bæredygtig udvikling og de globale klimamål i Parisaftalen. Der findes en række andre vigtige områder såsom sundhed, landbrug, fremstillingsindustri, turisme og hotel- og restaurationsbranchen, tjenesteydelser og erhvervslivet generelt, hvor udarbejdelse og harmonisering af miljøstandarder, sikring af bæredygtig udvikling og håndtering af problemerne ved klimaforandringer er af central betydning. I den henseende skal Kommissionen, medlemsstaterne og civilsamfundsorganisationerne arbejde tættere sammen med SMV'erne.

2.2.3. EØSU opfordrer Kommissionen til at sikre, at medlemsstaterne udvikler, indfører og anvender harmoniserede, grønne, bæredygtige og miljøvenlige skattesystemer med udgangspunkt i princippet om, at »forureneren betaler«. På denne måde vil ressourcerne systematisk blive omfordelt til dem, der kæmper for at forhindre forurening af jord, vand og luft. Dette princip bør også gælde for kommuner og andre lokale eller regionale myndigheder.

Fagforeningernes og arbejdsgivernes rolle i gennemførelsen af miljølovgivningen

2.2.4. EØSU opfordrer Kommissionen til at dække nogle af de afholdte udgifter til uddannelse af arbejdstagerne med henblik på anerkendelse og gennemførelse af miljøbestemmelser som led i kurser organiseret af fagforeninger og/eller arbejdsgivere.

⁽¹⁰⁾ EØSU's udtalelse om EU-tiltag, der skal forbedre overholdelsen af miljøbestemmelser og forvaltningen af miljøet (EUT C 283 af 10.8.2018, s. 83).

⁽¹¹⁾ EØSU's udtalelse om EU-tiltag, der skal forbedre overholdelsen af miljøbestemmelser og forvaltningen af miljøet (EUT C 283 af 10.8.2018, s. 83).

⁽¹²⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:32003H0361>.

2.2.5. Civilsamfundsorganisationer, der er optaget af miljøbeskyttelse, og SMV'er bør i højere grad inddrages i formidlingen af information til arbejdstagerne og udformningen af miljøuddannelse for at sikre, at offentligheden har en grundlæggende forståelse for disse spørgsmål. Dette samarbejde bør finansieres af medlemsstaterne. Obligatorisk undervisning i klima- og miljøspørgsmål (for 6-18-årige) bør være en del af læseplanerne i alle lande, og det bør gøres obligatorisk at inddrage civilsamfundsorganisationer, der er aktive på miljøområdet, i det teoretiske eller praktiske arbejde fra 2020 og frem.

Civilsamfundsorganisationer med fokus på miljø og deres rolle i gennemførelsen af miljølovgivningen

2.2.6. EØSU beder Kommissionen om at sørge for, at EU's budget dækker de omkostninger, der er forbundet med nonprofit-civilsamfundsorganisationers bidrag til EU-processer og nationale processer samt til forvaltningsstrukturen, gennemførelsen og evalueringen af miljølovgivningen.

2.2.7. Overordnet set bør medlemsstaterne og Kommissionen øge den politiske, finansielle og faglige støtte til SMV'er og civilsamfundsorganisationer, så de i højere grad kan fokusere på at beskytte miljøet efter 2020.

2.2.8. Civilsamfundsorganisationer, der er optaget af miljøspørgsmål, bør kunne deltage i beslutningstagningen vedrørende anvendelsen af EU-midler på regionalt plan til projekter, der har indvirkning på miljøet. Desuden bør civilsamfundsorganisationerne have lettere adgang til disse midler.

2.2.9. Civilsamfundsorganisationer, der er aktive på miljøområdet, bør desuden have mulighed for at rådgive og deltage i udarbejdelsen af årlige rapporter fra medlemsstaterne om miljødirektiver (f.eks. i forbindelse med fugle- og habitatdirektiverne eller miljøets tilstand i hvert enkelt land). Kommissionen bør også være mere opmærksom på at sikre, at medlemsstaterne offentliggør disse rapporter i tide (eftersom nogle ikke indsendes, når de skal, i henhold til artikel 16 i habitatdirektivet ⁽¹³⁾ eller artikel 9 i fugledirektivet ⁽¹⁴⁾).

2.3. *Det organiserede civilsamfunds forslag vedrørende dets rolle i gennemførelsen af miljølovgivningen på områder som affald, luft og biodiversitet*

Civilsamfundets rolle i gennemførelsen af miljøbestemmelserne på affaldsområdet

2.3.1. EØSU er dybt bekymret over, at halvdelen af EU-landene ifølge Kommissionens rapport risikerer ikke at kunne opfylde EU's genanvendelsesmål for kommunalt affald på 50 %, der skal nås inden 2020 ⁽¹⁵⁾.

2.3.2. EØSU opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at udfase afbrænding og nedgravning af genanvendeligt affald. Det er på høje tid, at Kommissionen og medlemsstaterne lever op til deres forpligtelser vedrørende miljøbeskyttelse i stedet for at acceptere, at lobbyer modarbejder den yderst tiltrængte bæredygtige og cirkulære økonomi med nulaffald.

2.3.3. I den forbindelse opfordrer EØSU alle medlemsstater til at spille en væsentlig rolle, når det gælder om at fokusere på og handle for at beskytte miljøet. Kommissionen bør opfordre medlemsstaterne til som led i deres statslige struktur at oprette et ministerium med en portefølje af miljøbeskyttelse og bæredygtig udvikling, der sætter dem i stand til at fokusere mere på at koordinere og håndhæve EU's miljøregler.

2.3.4. Med henblik på at lette opfyldelsen af målene på affaldsområdet og støtte denne proces gennem bedre almen og faglig uddannelse opfordrer EØSU ligeledes medlemsstaterne til at gennemføre klare uddannelses- og informationskampagner om forebyggelse og forvaltning af affald, der er rettet mod den brede offentlighed, inklusive primære og sekundære uddannelser. Med henblik på at øge fokus på samfundets overordnede ansvar for at beskytte miljøet bør de målrettede aktiviteter, der udføres af SMV'er og NGO'er vedrørende affaldsindsamling og -forvaltning formidles langt bedre online af Kommissionen og medlemsstaterne. Med udspring i eksemplet fra konkurrencen »Europas miljøhovedstæder« (i 2019: Oslo ⁽¹⁶⁾) foreslår EØSU, at Kommissionen fra og med 2020 bør give de nationale NGO'er på miljøområdet de nødvendige økonomiske ressourcer til en gang om året at overrække lignende grønne priser i medlemsstaterne til tre større eller mindre byer i landdistrikterne baseret på deres miljøpræstationer. Prisen vil naturligvis være mere symbolsk end økonomisk betydningsfuld, men målrettet lokal og national mediedækning vil fremhæve spørgsmålets vigtighed.

⁽¹³⁾ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EUT L 206, 22.7.1992, s. 7).

⁽¹⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (EUT L 20, 26.1.2010, s. 7).

⁽¹⁵⁾ COM(2019) 149 final.

⁽¹⁶⁾ http://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/index_en.htm.

2.3.5. Skatter og afgifter, bøder, fritagelse fra betaling af visse skatter og skattelettelser er vigtige incitamenter for landenes økonomiske forvaltning og vækst, når de ønsker at tilskynde interessenterne til eller afholde dem fra at begrænse, bortskaffe, ødelægge eller forvalte affald som en nyttig ressource. Med henblik på at inddrage SMV'erne mere effektivt i forvaltningen af affaldsressourcer og bevare en bedre luftkvalitet foreslår EØSU, at medlemsstaterne indfører højere afgifter på affaldsdeponering, begrænser affaldsforbrænding kraftigt eller endda forbyder den samt gennemfører princippet om »betal, når du smider væk« i alle medlemsstater og ligeledes indfører sanktioner for forurenede genanvendeligt affald. Indførelsen af grønne (eller miljøvenlige) skatter eller engangsskattelettelser for SMV'er, der skaber vigtige innovationer inden for affaldshåndtering og genbrug, vil være en stor hjælp.

2.3.6. EØSU støtter i høj grad de grundlæggende mål i affaldsrammedirektivet ⁽¹⁷⁾, hvori det hedder, at affald skal håndteres, uden at menneskets sundhed bringes i fare, og uden at miljøet skades, og navnlig uden risiko for vand, luft, jord, planter eller dyr, uden at forårsage gener ved støj eller lugt, og uden at skade landskaber eller områder af særlig interesse. Som opfølgning bør Kommissionen supplere EU's affaldslovgivning og -politik ved at udforme en blanding af selektive affaldsindsamlingsmetoder (dør-til-dør, affaldsøer, lossepladser, kollektive samfundsforanstaltninger inden for affaldsindsamling) og sikre etablering af et nationalt netværk af lossepladser. Obligatorisk indførelse (og håndhævelse) af pantordninger for engangsbeholdere (PET, aluminium, glas), intelligent anvendelse af storskrald (genbrugscentre), udvidelse af separat indsamling af affald (tekstiler, biologisk nedbrydeligt, farligt) og yderligere tilskyndelse til kompostering privat og i lokalsamfundet sammen med økonomisk og teknisk støtte til brugen af kompost vil nedbringe byrden forbundet med bortskaffelse af affald.

2.3.7. Civilsamfundsorganisationer og relevante SMV'er (navnlig affaldshåndteringsvirksomheder) bør involveres mere i den relevante beslutningstagning på miljøområdet og den nationale gennemførelse. Medlemsstaterne bør indføre økonomiske støtteordninger for SMV'er, der spiller en aktiv rolle med hensyn til indsamling af affald, genanvendelse af affald, genevaluering og den cirkulære økonomi mere generelt.

2.3.8. For at reducere vores økologiske fodaftryk og styrke en bæredygtig udvikling opfordrer EØSU indtrængende medlemsstaterne til fuldt ud at gennemføre strategier for grønne offentlige indkøb på en måde, der regelmæssigt og direkte overvåges af Kommissionen. Denne bør gå videre og stille krav om, at nationale miljø-NGO'er, der er aktive i medlemsstaterne, skal inddrages i forberedelsen af grønne offentlige indkøb og gennemgangen af de indkomne bud. Kommissionen bør også gøre opmærksom på muligheden for at anvende EU-midler til at styrke de positive virkninger af grønne offentlige indkøb.

2.3.9. EIR ⁽¹⁸⁾ bør offentliggøres regelmæssigt, så der løbende udveksles relevante oplysninger. Den EIR, der blev offentliggjort den 4. april 2019, henviste til en undersøgelse, der skønnede, at de samlede omkostninger for samfundet på grund af de nuværende mangler i gennemførelsen af miljøreglerne beløber sig til ca. 55 mia. EUR om året ⁽¹⁹⁾.

2.3.10. EU's peer-to-peer-eksperitudvekslinger mellem medlemsstaternes miljøagenturer og kommuner har fungeret godt i de seneste to år og har skabt større bevidsthed blandt interessenterne. Nye idéer og den indhøstede bedste praksis bør imidlertid have langt større online dækning i medlemsstaterne ved at sikre, at indholdet og resultaterne af disse peer-to-peer-arrangementer offentliggøres regelmæssigt. En større inddragelse af de nationale civilsamfundsorganisationer og SMV'er kan føre til et tættere teknisk samarbejde eller erhvervsamarbejde samt hurtigere anerkendelse af mulighederne for SMV'er. EØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til hvert år at gøre opmærksom på de globale miljødage ⁽²⁰⁾, så de lokale aktører i medlemsstaterne kan inddrages og få mulighed for at tilskynde eller yde økonomisk støtte til interessenter, virksomheder civilsamfundsorganisationer og myndigheder, der organiserer indsamling af affald, oprydning eller tiltag til forbedring af luftkvaliteten.

Civilsamfundets rolle i gennemførelsen af miljøbestemmelserne vedrørende luftkvalitet

2.3.11. Som følge af stadig større sundheds- og miljøproblemer bør medlemsstaterne forbedre den overordnede luftkvalitet og i højere grad inddrage NGO'er og virksomheder i forebyggelsen af forurening. Opvarmning af boliger med kul og vådt træ, afbrænding af kommercielle produkter (f.eks. plast, tekstil), haveaffald eller andet affald i det fri, gamle køretøjer med motorer, der udleder høje emissioner, civil og militær luftfart ⁽²¹⁾, vejtransport, søtransport, krydstogtskibe på floder og oceaner samt visse industri- og landbrugspraksisser forårsager alle en betydelig luftforurening.

⁽¹⁷⁾ <http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/>.

⁽¹⁸⁾ http://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/eir_2019.pdf (COM(2019) 149 final).

⁽¹⁹⁾ http://ec.europa.eu/environment/eir/pdf/study_costs_not_implementing_env_law.pdf.

⁽²⁰⁾ https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_environmental_dates.

⁽²¹⁾ EØSU's udtalelse om emissionshandelsordning for luftfartsaktiviteter (EUT C 288 af 31.8.2017, s. 75).

2.3.12. EØSU sætter stor pris på den fælles landbrugspolitik, som indførte bindende regler for miljøbeskyttelse med det formål at fremme bæredygtig udvikling (artikel 11 i TEUF), for forbrugerbeskyttelse (artikel 12), og om krav til dyrevelfærd (artikel 13) osv. EØSU tilskynder Kommissionen til fortsat at forbedre disse områder og f.eks. indføre nye foranstaltninger under den fælles landbrugspolitik i forbindelse med forbedring af luftkvaliteten og nedbringelse af emissionsniveauerne. For at afhjælpe de problemer, der er forbundet med mindre virksomheders og landbrugeres omkostninger, bør EU imidlertid også fuldt ud gennemføre beslutningen om at etablere en egentlig infrastruktur for alternative brændstoffer⁽²²⁾ som vedtaget i henhold til direktiv 2014/94/EU om etablering af infrastruktur for alternative brændstoffer⁽²³⁾.

2.3.13. Med henblik på at nedbringe luftforureningen fra ældre køretøjer bør Kommissionen standse grænseoverskridende salg af brugte biler, der er mere end fem år gamle. Begrænsning af godstransport ad landevej, bedre betingelser for godstransport pr. bane, ad søvejen og ad indre vandveje samt gennemførelse af lavemissionszoner i beboede områder er af central betydning for at nedbringe luftforureningen. Med henblik på at undgå luft- og støjforurening er der behov for en yderligere indsats og for at anvende medlemsstaternes midler til at udskifte forældede dieselmotorer med elbiler eller i det mindste motorer med lavere emissioner mellem 2022 og 2027.

2.3.14. For at forbedre luftkvaliteten bør Kommissionen støtte medlemsstaternes bestræbelser på at modernisere det rullende materiel, fjerne hastighedsrestriktioner på jernbanelinjer, udvide elektronisk opkrævning af afstandsbaserede vejafgifter for lastbiler til alle veje og indføre øget differentiering af kørselsafgiftssystemerne baseret på emissioner. Med udgangspunkt i en regelmæssig dialog med NGO'er og relevante SMV'er bør medlemsstaterne indføre vejafgifter i større byer (inklusive indførelse af trængselsafgifter inden 2025) og anlægge flere fodgængerzoner, større parker og andre grønne områder i byerne. NGO'er og SMV'er bør inddrages regelmæssigt og høres online under planlægningen og indførelsen af disse zoner.

2.3.15. EØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til at overveje forordninger om større anvendelse af vedvarende energi og dermed en øget andel af vedvarende energi i el- og varmforsyningen. Både NGO'er og SMV'er bør på synlig vis inddrages i udformningen af nye nationale energiplaner, der fører til faldende energiforbrug, navnlig hvad angår fossilt brændsel. Medlemsstaterne bør drøfte konkrete og gennemførlige forslag på området. Man bør ligeledes anerkende bedste praksis, og disse skal tildeles de nødvendige økonomiske ressourcer. Medlemsstaterne bør regelmæssigt udveksle deres bedste praksis på miljøområdet.

Civilsamfundets rolle i gennemførelsen af miljøbestemmelserne vedrørende biodiversitet

2.3.16. For EØSU er det navnlig i forbindelse med indvirkningen på biodiversiteten vigtigt, at medlemsstaterne gennemfører offentlige høringer på et tidligt tidspunkt, hvor alle muligheder stadig ligger åbne, og der er plads til en reel analyse af alternativer. Det er i første række op til medlemsstaterne og de kompetente myndigheder at sikre, at dette krav tages alvorligt af initiativtagere til ejendoms- og anlægsprojekter, og at tilskynde til offentlige høringer på et tidligt tidspunkt.

2.3.17. Med henblik på at give civilsamfundsorganisationerne mulighed for at føre reelle drøftelser med Kommissionen bør Kommissionens arbejdsgang (præcis, hvordan beslutningerne tages) og dens forventninger (typen af oplysninger, den forventer) præciseres, f.eks. i tilfælde af manglende overholdelse af miljølovgivningen eller risiko for skade på biodiversiteten.

2.4. Civilsamfundets forslag vedrørende gennemførelse af miljølovgivningen og Kommissionens rolle som traktaternes vogter

2.4.1. EØSU opfordrer Kommissionen til at fremsætte bemærkninger til de nationale parlamenter, når en medlemsstat lovgiver for at gennemføre EU's miljølovgivning.

2.4.2. EØSU ønsker ligeledes, at Kommissionen efter anmodning fra tredjemand udarbejder bemærkninger og videreformidler dem til de berørte parter, når en klage over en national bestemmelse til gennemførelse af EU's miljølovgivning indbringes for en højestetret.

2.4.3. EØSU anmoder Kommissionen om at minde medlemsstaterne om, at begrebet »overdreven gennemførelse« ikke eksisterer i EU-lovgivningen, og at EU's miljølovgivning indeholder krav om, at man løbende træffer foranstaltninger til at forbedre miljøets tilstand. Derfor indeholder EU-lovgivningen forbud mod enhver form for tilbageskridt.

⁽²²⁾ EØSU's udtalelse om handlingsplan om infrastruktur for alternative brændstoffer (EUT C 262 af 25.7.2018, s. 69).

⁽²³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/94/EU af 22. oktober 2014 om etablering af infrastruktur for alternative brændstoffer (EUT L 307 af 28.10.2014, s. 1).

2.4.4. EØSU opfordrer ligeledes Kommissionen til at forklare medlemsstaterne, at EU's miljølovgivning, som tillader afvigelser fra bestemmelserne i den sekundære lovgivning, kræver, at staterne nøje afgrænser disse afvigelser for ikke at modarbejde EU's mål.

2.4.5. EØSU tilskynder Kommissionen til fortsat at udforme retningslinjer for at lette fortolkningen og anvendelsen af den sekundære miljølovgivning, navnlig på to områder:

- a) hensyntagen til sundhedsspørgsmål i miljøevalueringerne,
- b) definition af vådområder ud fra deres multifunktionelle egenskaber.

2.4.6. EU skal bidrage til at udforme og iagttage lokale udviklingsmodeller og fremme beskyttelsen af miljøet. Der er derfor behov for, at Kommissionen foretager en mere regelmæssig lokal kontrol i medlemsstaterne for at sikre, at EU-midlerne anvendes fornuftigt, og at alle relevante offentlige og private aktører gennemfører miljølovgivningen korrekt. Dette kan også være en reaktion på det generelle krav om, at borgere og organisationer i de fjerntliggende regioner i EU modtager støtte og behandles som en central del af EU. Kommissionen bør også sikre, at der i hver enkelt medlemsstat er tilstrækkeligt med uddannet personale på områder såsom adgang til oplysninger og domstolsprøvelse, og i endnu højere grad på inspektionsområdet, med henblik på at overvåge den korrekte gennemførelse af miljølovgivningen.

2.4.7. EØSU opfordrer Kommissionens formand til at tildele kommissæren for miljøbeskyttelse flere beføjelser, navnlig vedrørende miljø- og sundhedsrelaterede spørgsmål. Kommissæren bør også fokusere på og inddrages mere i koordinering af land-distrikternes udvikling, forbedring af livskvaliteten overalt og sikring af, at de indenlandske virksomheder overholder de aftalte EU-miljøkrav. Fremtidens konkurrencebaserede økonomi skal gøres til en skønhedens økonomi, der omfatter alt det, der er smukt og godt: kulturelle, kunstneriske, miljømæssige og lokalt forankrede aktiviteter, der forbedrer livskvaliteten. Vækst i bruttonational lykke, dvs. generel trivsel, som er forbundet med en sundere økonomi, og som skaber bedre og mere bæredygtige økonomiske, sociale og miljømæssige værdier, der kan gendannes, bør være et af vores grundlæggende mål.

Bruxelles, den 30. oktober 2019.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg